

Processos educatius i aprenentatge (0-6 anys)

2012/2013

Codi: 102023

Crèdits ECTS: 6

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500797 Graduat en Educació infantil	847 Graduat en Educació infantil	FB	2	A

Professor de contacte

Nom: Marta Fuentes Agustí

Correu electrònic: Marta.Fuentes@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Es recomana per a fer un bon seguiment de l'assignatura haver cursat i aprovat l'assignatura de primer d'aquesta material: *Desenvolupament de la personalitat (0-6 anys)*.

Les competències i l'opció metodològica adoptada requereixen una actitud participativa de l'estudiantat, que es concreta en l'assistència i participació activa a l'aula, la predisposició a canvis conceptuals, el treball de lectura prèvia dels textos que es treballen a classe i el treball col·laboratiu amb els companys del petit grup.

Objectius

L'assignatura contribueix a comprendre els processos educatius i d'aprenentatge en la primera infància (0-6anys). Considerant l'Infant en la seva globalitat i sent la interacció i la comunicació social un factor determinant per al seu desenvolupament i aprenentatge.

L'assignatura aprofundeix i amplia els continguts desenvolupats durant el primer curs del Grau d'Educació Infantil en l'assignatura *Desenvolupament de la personalitat (0-6 anys)*.

Els objectius formatius bàsics són:

- Conèixer els processos educatius i d'aprenentatge en el període 0-6 anys en el context familiar, escolar i social.
- Comprendre i analitzar críticament la funció, possibilitats i límits, de l'educació i l'aprenentatge en la societat actual així com les competències fonamentals dels agents educatius en l'etapa 0-6 anys.
- Conèixer la identitat educativa de l'etapa (0-6 anys) per a poder promoure l'adquisició d'hàbits entorn l'autonomia, la llibertat, la curiositat, l'observació, l'experimentació, la imitació, l'acceptació de normes i límits, el joc simbòlic i heurístic, des de la família, l'escola i altres serveis d'atenció a la primera infància.
- Analitzar la dimensió psicopedagògica de la interacció entre iguals i adults des d'una perspectiva globalitzadora i integradora on l'Infant és el protagonista dels seus aprenentatges construint els seus propis coneixements a partir de la interacció social.

Per assolir aquests objectius es realitzaran observacions i entrevistes que permetin analitzar aspectes dels processos educatius i aprenentatge (0-6anys), de les activitats en les que participen els infants i de les interaccions que s'estableixen.

Competències

- Adquirir hàbits i destresses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l en els estudiants.
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de forteses, potencialitats i debilitats) per desenvolupar aquelles necessàries en el seu exercici i desenvolupament professional.
- Comprendre els processos educatius i d'aprenentatge en el període 0-6, en el context familiar, social i escolar.
- Conèixer els fonaments d'atenció primerenca.
- Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i els adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i l'esforç individual.
- Demostrar que comprèn la funció, les possibilitats i els límits de l'educació en la societat actual i les competències fonamentals que afecten als col·legis d'educació infantil i als seus professionals.
- Demostrar que coneix i comprèn els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'Educació Infantil
- Demostrar que coneix l'evolució de les escoles d'Educació Infantil i altres serveis d'atenció a la primera infància així com la diversitat d'accions que comprenen el seu funcionament.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Promoure i facilitar els aprenentatges en la primera infància, des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de les diferents dimensions cognitiva, emocional, psicomotora i volitiva.
- Promoure l'autonomia i la singularitat de cada estudiant com a factors d'educació de les emocions, els setniments i els valors en la primera infància.
- Reconèixer i avaluar la realitat social i la interrelació de factors implicats com a necessària anticipació a l'acció.
- Reconèixer la identitat de l'etapa i els seves característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.
- Reflexionar sobre les pràctiques d'aula per innovar i millorar la tasca docent.
- Respectar la diversitat i pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Saber promoure l'adquisició d'hàbits entorn a l'autonomia, la llibertat, la curiositat, l'observació, l'experimentació, la imitació, l'acceptació de normes i de límits, el joc simbòlic i heurístic.

Resultats d'aprenentatge

1. Adquirir hàbits i destresses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l en els infants.
2. Aprendre de manera autònoma.
3. Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
4. Comprendre els processos educatius i d'aprenentatge en el període 0-6, en el context familiar, social i escolar.
5. Comprendre que cada subjecte es un ésser únic i irrepetible.
6. Conèixer diferents estratègies d'ensenyament i aprenentatge i saber escollir la més adequada en cada moment.
7. Conèixer els fonaments d'atenció primerenca.
8. Conèixer i seleccionar processos alternatius d'aprenentatge adequats a la demanda formativa.
9. Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i els adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i l'esforç individual.
10. Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i els adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i l'esforç individual.
11. Conèixer models de comunicació, participació i relacions família, escola i entorn.
12. Demostrar que comprèn la funció, les possibilitats i els límits de l'educació en la societat actual i les competències fonamentals que afecten les escoles d'educació infantil i als seus professionals.
13. Demostrar que coneix i comprèn els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'Educació Infantil.
14. Demostrar que coneix la diversitat de les escoles d'Educació Infantil i altres serveis d'atenció a la primera infància i la diversitat d'accions que comprenen el seu funcionament.
15. Dominar habilitats socials en el tracte i relació amb els companys i altres professionals.
16. Expressar-se adequadament oralment i per escrit i dominar l'ús de diferents tècniques d'expressió.
17. Promoure i facilitar els aprenentatges en la primera infància, des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de les diferents dimensions cognitiva, emocional, psicomotriu i volitiva.
18. Promoure l'autonomia i la singularitat de cada infant com a factors d'educació de les emocions, els sentiments i els valors en la primera infància.

19. Reconèixer el valor social de l'educació i el valor de la diversitat d'idees, persones i situacions.
20. Reconèixer la identitat de l'etapa i els seus característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.
21. Reflexionar a partir de l'observació sobre les pràctiques d'aula per innovar i millorar la tasca docent.
22. Saber promoure l'adquisició d'hàbits entorn a l'autonomia, la llibertat, la curiositat, l'observació, l'experimentació, la imitació, l'acceptació de normes i de límits, el joc simbòlic i heurístic.

Continguts

Processos educatius i aprenentatge en la primera infància (0-6anys)

1. Aprendre en la primera infància

- Teories i concepcions
- Característiques individuals i factors psicopedagògics implicats en l'aprenentatge
- Factors psicosocials, relacionals i contextuals implicats en l'aprenentatge
- Funció, possibilitats i límits, de l'educació i l'aprenentatge en la societat actual
- Rols i competències dels agents educatius en l'etapa 0-6 anys

2. La interacció i comunicació social com a factor determinant en l'aprenentatge. Escenaris educatius i aprenentatge

- El context familiar com a context natural d'aprenentatge
- El context escolar com a institució educativa
- L'entorn i els serveis d'atenció a la primera infància
- Relacions família, escola i entorn: comunicació i participació
- Models de participació

3. Identitat educativa de l'etapa (0-6 anys)

- L'adquisició d'hàbits i rutines
- Adequació de les estratègies d'ensenyament i aprenentatge a les característiques dels infants
- La interacció social, entre iguals i amb l'adult
- La participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i l'esforç individual
- Observació, seguiment i avaluació

Metodologia

Aquesta assignatura té una càrrega horària per l'estudiant de 150 hores repartides en: 75 de treball autònom, 17 hores de treball supervisat, 8 hores d'avaluació i 50 hores de classes presencials distribuïdes en 35 hores en sessió de gran grup i 15 hores en sessió de seminaris.

Les classes presencials i tutories es realitzaran els dilluns de 8:00h a 14:00 i de 15:00 a 21:00h. En totes les sessions s'afavorirà la participació activa de l'estudiant de manera individual, en parelles i en equip.

ACTIVITATS PRESENCIALS EN GRAN GRUP: Apropament als continguts i qüestions bàsiques del temari amb la finalitat de facilitar l'activitat autònoma de l'estudiant i donar una visió global dels continguts propis de l'assignatura. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una

participació oberta i activa per part dels estudiants.

ACTIVITATS EN FORMAT DE SEMINARI: Apropament als continguts i qüestions bàsiques del temari amb la finalitat de facilitar l'activitat autònoma de l'estudiant i donar una visió global dels continguts propis de l'assignatura. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants.

El protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant i sota aquesta premissa s'ha planificat la metodologia de l'assignatura tal i com es mostra en el quadre on es detallen les activitats formatives.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Auto i co-avaluació	8	0,32	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
Presencial en gran grup	35	1,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
Seminaris	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
Tipus: Supervisades			
Treball supervisat	17	0,68	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
Tipus: Autònomes			
Treball autònom	75	3	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant les activitats que es mostren en la graella que hi ha a continuació. En coherència amb la metodologia docent i activitats formatives l'assistència a les classes presencials de l'assignatura és obligatòria.

Qualsevol canvi realitzat en els continguts de la guia i/o programa de l'assignatura durant el curs serà acordat amb l'alumnat que assisteixi aquell dia a classe on es discuteixi el possible canvi i s'anunciarà posteriorment al campus virtual de l'assignatura. Igualment, els continguts exposats en el cronograma inicial de cada bloc, poden variar si s'arriba a un acord entre el professor/-a i l'alumnat que assisteixi a la classe el dia que es proposi. Si s'acorda la modificació en la guia i/o programa serà informat a través de les notícies del campus virtual de l'assignatura. Els canvis poden permetre ajustar els continguts a les característiques, coneixements, interessos i ritmes particulars del grup classe.

Per poder superar l'assignatura s'han d'aprovar cadascuna de les activitats avaluatives de què consta l'assignatura. Part d'aquestes activitats es realitzaran a l'aula pel que la seva assistència i participació és un requisit per a poder superar amb èxit l'assignatura.

Els estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura (assistència, participació i lliuraments) i tot i així els quedi algun aspecte concret no assolit se'ls donarà l'oportunitat de poder superar la matèria, millorant alguna de les activitats lliurades, realitzant un treball autònom addicional o bé realitzant una prova escrita o ambdues. Es valorarà cada cas en funció de la situació de cada estudiant.

Si finalment no es recuperen cada una de les activitats d'avaluació, significarà que no s'han assolit el mínims esperats i l'estudiant suspendrà l'assignatura amb una qualificació final que serà la nota de l'activitat suspesa o la mitjana corresponent de les activitats suspeses.

Els estudiants que tot hi no seguir el curs de manera regular hagin entregat alguna de les activitats d'avaluació

es consideraran suspesos. El professorat estudiarà cada cas en funció de la situació de cada estudiant i decidirà si l'estudiant suspès té dret o no a la recuperació i de quina manera es podrà intentar recuperar.

Els estudiants que no presentin cap de les activitats d'avaluació obtindran una qualificació de no presentat (NP). Tal i com s'ha dit anteriorment, quan es faci una de les activitats d'avaluació es considerarà presentat, i per tant, haurà de fer la resta de les avaluacions obligatòriament; en cas contrari, es farà la mitjana amb la qualificació de l'avaluació a la qual s'hagi presentat i els "zeros" corresponents a la resta de les avaluacions no realitzades.

Tot hi que hi hagi activitats a realitzar en petits grups les qualificacions seran individuals, de manera que no necessàriament tots els membres del grup han de ser avaluats amb la mateixa qualificació.

En un període de quinze dies el professorat comentarà els resultats de l'avaluació a nivell grupal i/o individual amb la possibilitat de realitzar tutories sol·licitades pel professorat o pel propi estudiant. Aquestes tutories seran programades els dilluns dins l'horari establert en el cronograma de l'assignatura.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Recull d'evidències que mostren haver assolit les competències i els coneixements de l'assignatura. Entre aquestes evidències s'inclouen intervencions en debats generats a l'aula, anàlisi de lectures, resolució de casos i activitats d'aula.	40	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
Treballs pràctics en grup que es van elaborant al llarg del curs acadèmic en relació a una temàtica concreta a escollir entre diverses que presenta el professorat.	60	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22

Bibliografia

(*) Al llarg del curs es facilitarà bibliografia i enllaços web específics

Bibliografia:

Bassedas, E.; Huguet, T.; Solé, I. (1998). *Aprender i ensenyar a l'educació infantil*. Barcelona: Graó.

Coll, C.; Palacios, J.; Marchesi, A. (2000). *Desarrollo psicológico y educación II. Psicología de la Educación*. Madrid: Alianza

Paniagua, G.; Palacios, J. (2005). *Educación Infantil: respuesta educativa a la diversidad*. Madrid: Alianza.

Pozo, I. (2000). *Aprendices y maestros*. Madrid: Alianza.

Puente, A. (2005). *Cognición y Aprendizaje*. Fundamentos Psicológicos. Madrid: Pirámide

Vigotski, L. S. (1979). *El desarrollo de los procesos psicológicos superiores*. Barcelona: Crítica.

Revistes:

Guix, Aula de innovació educativa, Cuadernos de pedagogía, Perspectiva escolar, Infancia, etc.

Webs d'interès:

Generalitat de Catalunya: Departament d'Educació

<http://www.gencat.cat/>

Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona

<http://www.diba.es/educacio/>

Ministerio de Educación y Ciencia <http://www.educacion.es/portada.html>

<http://www.diba.es/educacio/>

UNICEF

<http://www.unicef.es>

Portal xtec

<http://www.xtec.cat/>

Associació de mestres Rosa Sensat

<http://www.rosasensat.org>

DECET. Xarxa europea per la diversitat en l'educació i la formació per a la primera infància

<http://www.decet.org/>

Portal edu3

<http://www.edu3.cat/>

Portal Edu365

<http://www.edu365.cat/infantil/index.htm>